

Zapisnik s okruglog stola završne radionice projekta CARE

15. lipnja 2018. - KRAŠ Auditorium, Ravnice 48, Zagreb

Okruglom stolu prisustvovali su suradnici na projektu CARE s Geofizičkog odsjeka Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Državnog hidrometeorološkog zavoda, te predstavnici ostalih institucija i udruga (IRB, IZOR, HTZ, HKZP, HEP, HAOP, Eko Kvarner, RTL).

Ivan Guettler (DHMZ) je bio moderator okruglog stola i započeo ga je kratkom prezentacijom o glavnim temama rasprave, a to su: izazovi s kojima se društvo trenutno nosi te potencijalni problemi u budućoj klimi, budućnost i ograničenja klimatoloških istraživanja te slabosti, prilike, snaga i prijetnje klimatoloških istraživanja u Hrvatskoj. Nakon uvodne prezentacije otvorio je raspravu. Prvo su tri voditelja HrZZ-ovih projekata dali kratki pregled svojih istraživanja.

Ivica Vilibić (IZOR) opisao je projekt ADIOS. Projekt ima tri cjeline: (a) monitoring u srednjem Jadranu, (b) verifikacija i analiza produkata oceanografskih regionalnih klimatskih modela i (c) regionalne i klimatske simulacije za područje Jadrana. Do sada su se susreli jedino s problemima tehničke prirode tj. nemaju superračunalo na kojem bi se simulacije izvršile. IZOR i SRCE nemaju računalni kapacitet za potrebe ADIOS projekta a superračunalo BURA, iako ima kapacitet, nedostupno je iz financijskih razloga (ponuđeno im je korištenje mjesta na superračunalu uz plaćanje struje). Dakle, u Hrvatskoj nisu imali prilike izvršiti svoje simulacije pa im je ustupljeno korištenje klastera na ECMWF-u gdje se trenutno izvršavaju simulacije za evaluacijsko razdoblje (združeni modeli WRF-ROMS). Stoga smatra da u hrvatskoj znanstvenoj zajednici postoji problem neučinkovitog korištenja postojeće računalne opreme (BURA). Također je napomenuo da postoji potreba za boljom komunikacijom voditelja HrZZ-ovih projekata.

Maja Telišman Prtenjak (GFZ) opisala je projekt VITCLIC na kojem se istražuju vinogradarske kulture u Hrvatskoj i njihova prilagodba na buduću klimu. Naglasila je da je administrativni dio vođenja projekta prezahtjevan i da konzumira previše vremena. Drugih poteškoća i problema u vođenju projekta nema.

Ivana Herceg Bulić (GFZ) dala je kratki opis projekta CroClimGoGreen koji se bavi prilagodbom gradova na klimatske promjene. Također je naglasila da administriranje HrZZ-ovih projekata konzumira previše vremena te da voditelju projekta, koji uz administriranje projekta mora odrađivati nastavu i druge poslove vezane za svoju matičnu ustanovu, ne preostaje previše vremena za bavljenje znanstvenim radom. Stoga predlaže da HrZZ odobri plaćanje administratora projekata kako bi se znanstvenici mogli baviti svojom primarnom zadaćom. Također smatra da bi se trebali više prijavljivati na natječaje EU fondova.

Nakon što su voditelji HrZZ-ovih projekata dali svoje zaključke, moderator je pozvao predstavnike HTZ-a i udruge Eko-Kvarner da iz svoje perspektive komentiraju probleme na koje nailaze prilikom

korištenja produkata klimatoloških istraživanja.

Saša Popovac (HTZ, Voditelj odjela istraživanja tržišta i strateškog planiranja) smatra da turističkoj zajednici promiču konkretne projekcije za budućih 20-30 godina. Nedostaje im poveznica između istraživanja i konkretnih preporuka za buduću klimu. **Ivan Guettler** je naveo da već postoje primjeri poveznica između turizma i rezultata klimatoloških istraživanja (izrada nacrtu strategije prilagodbe klimatskim promjenama od prošle godine). **Čedomir Branković** (DHMZ) je dodao da se ovdje radi o nedostatku komunikacije. Na DHMZ-u je prije 4 godine završen projekt Clim-Run koji je rađen s vanjskim suradnicima kao što su Institut za turizam, Turistička zajednica Kvarnera i neke županijske turističke zajednice. Teme projekta bile su turizam i energetika, a rezultati su dostupni turističkim zajednicama. Stoga, ako trebaju podatke neka se obrate DHMZ-u.

Vjeran Piršić (udruga Eko Kvarner) smatra da znanstvenicima nedostaje komunikacijski modul. Postoji potreba da se znanstveni rezultati sofisticirano, interaktivno i permanentno iskomuniciraju s donosiocima odluka na lokalnoj i regionalnoj razini. Smatra da država treba inicirati komunikaciju te predlaže da se zajedno prijavimo na LIFE program.

Alica Bajić (DHMZ) se slaže s navedenim. Smatra da do manjka komunikacije dolazi jer DHMZ nedovoljno 'reklamira' svoje produkte ali i da lokalna, regionalna, županijska i državna tijela nisu pokazala prevelik interes za njih.

Ksenija Zaninović (DHMZ) je navela primjer uspješne suradnje s općinom Mali Lošinj koja je uvrstila klimatske podatke u svoje promotivne materijale.

Jadran Jurković (HKZP) smatra da su kvalitetni znanstvenici snaga klimatoloških istraživanja u Republici Hrvatskoj, koji na svjetskoj razini postižu iznimne rezultate. Prilikom vidi u povezivanju klimatoloških istraživanja s industrijom, turizmom i zrakoplovstvom.

Stjepan Ivatek Šahdan (DHMZ) ohrabruje sve koji trebaju bilo kakve meteorološke informacije/produkte da se jave DHMZ-u i da će im ih DHMZ ustupiti.

Nikola Vikić Topić (RTL) smatra da znanstvenici moraju svoja istraživanja učiniti vidljivijima i pristupačnijima običnim ljudima te da trebaju biti spremniji na komunikaciju s medijima.

Josip Juras (umirovljenik GFZ-a) je mišljenja da klimatologija nije dovoljno zastupljena u medijima. Klimatološki podaci su primjereni za tiskani oblik pa bi stoga bilo zgodno da novine imaju 'klimatološki kutak' u kojem bi se prikazivali razni grafikoni i karte. Što se tiče turizma, svaka turistička zajednica bi morala imati službenu prognozu DHMZ-a formuliranu u prikladnom formatu kako bi se izbjegle sve češće nesreće na moru.

Vjeran Piršić još jednom naglašava da treba iskoristiti sve izdašnije EU fondove fokusirane na problem klimatskih promjena. Također, smatra da sustavno rješavanje problema podrazumijeva da prostorno planiranje koristi produkte klimatskih modela kao što koristi druge produkte (arheološke podloge ili nacionalnu ekološku mrežu). Na taj način će komunikacija između korisnika i

znanstvene zajednice biti permanenta. **Ivan Guettler** je na ovo reagirao podsjećanjem da je Melita Perčec Tadić u današnjoj prezentaciji pokazala konkretne načine na koje su rezultati iz projekta CARE ušli u procjenu rizika za Republiku Hrvatsku (norme u građevini). Stoga, nije istina da ne postoji komunikacija nego je ona očito loša i treba ju poboljšati.

Alica Bajić napominje da postoji kroničan problem manjka ljudi što sprječava razvoj institucije, rad i uključivanje u sve spomenute aktivnosti (javljanje medijima, komunikacija s regionalnim i lokalnim zajednicama i ostalo).

Ivica Vilibić je naveo još jedan problem, a to je manjak doktoranada. Što se tiče loše komunikacije, smatra da je potrebno imati prikladan PR, a to zahtijeva zapošljavanje novih ljudi koje država ne odobrava.

Melita Perčec Tadić (DHMZ) smatra da DHMZ nema dovoljno ljudi za razne poslove pa stoga i nastaju problemi koje su već naveli sudionici okruglog stola.

Stjepan Ivatek Šahdan je istaknuo i problem manjka stručnjaka na tržištu. Naime, DHMZ je u okviru projekta MetMonic pokušao zaposliti šesnaest osoba ali su ih uspjeli zaposliti tek osam.

Čedomir Branković je naglasio da se klimatološka istraživanja ne mogu raditi bez modeliranja što podrazumijeva jaka računala. Stoga bi se trebala koristiti članstva poput onoga u ECMWF-u koja omogućuju potrebne resurse.

Mirko Orlić (GFZ) je s nekoliko rečenica zaključio okrugli stol. Naveo je tri bitne stavke:

- Dobro je da se pojam klimatologije širi tj. da ne podrazumijeva samo istraživanje atmosfere nego i mora, tla i ostalih komponenata klimatskog sustava.
- Postoji problem preopterećenja znanstvenika drugim poslovima kao npr. stručnim projektima (DHMZ) ili nastavom (GFZ). Za razvoj klimatologije bi bilo dobro da se formira Hrvatski klimatološki institut/zavod kojemu bi primarna zadaća bila klimatologija. To bi moglo riješiti većinu spomenutih problema.
- Postoji i problem javne percepcije klimatologije. Struka bi se trebala na neki način zaštititi da se u medijima ne pojavljuju osobe koje se ne bave klimatologijom niti o njoj išta znaju, a figuriraju kao autoriteti u tom području.

Ivan Guettler se zahvalio svim sudionicima na kvalitetnoj raspravi. **Mirko Orlić** je zatvorio radionicu uz zahvale suradnicima na projektu, organizatorima i sudionicima radionice.

Okrugli stol trajao je od 14:30 h do 15:30 h.

Zapisnik vodila: Iva Međugorac